

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate dup
: : învoială : : :

Unirea

REDACTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Revistă bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Clasa VIII

Cu râvnă barbară, doctorul Anghelescu și-a deprins meseria și la ministerul instrucțiunii. A tăiat, a făcut operații, intervenții și experiențe chirurgicale, pe uriașul organism al învățământului. Așa a rețezat, între altele, capul școlii secundare, reducând liceul la 7 clase.

Operația a reușit. Pacientul însă s'a îmbolnăvit și tipă violent. Vasetele lui au reușit să atragă atențiunea țării. Tot mai hotărât, aceasta cere neîntârziata revenire la liceul cu 8 clase.

Ne alăturăm și noi, fără șovăire la această cerere. Motivele pe cari razimă sunt zdrobitoare.

Știința crește amețitor și viața se complică. In chip necesar, elementele de cultură generală și judecată independentă pe cari vrea să le dea liceul își măresc și ele volumul. De aceea unele țări se gândesc să-i sporească clasele la nouă. Noi, mai înțelepți, le-am redus la șapte. Rezultatul, mai trist decât s'ar fi putut crede, îl arată examenele de bacalaureat. Mințile fragede se frâng sub povara programei hipertrofiate. Pe deasupra, oazna prea mare le ofilește. In loc de tineri cu gândire avântată, liceul ne dă ori precoci ori zăpăciți, totdeauna însă istoviți și superficiali.

La rândul său, universitatea nu știe ce să facă cu acești bacalaureați, necopți pentru a intra în templul științelor. Harababura „anului preparator” e edificatoare. După cea mai nouă, probabil nu cea din urmă, hotărâre, toți noii bacalaureați fac an de pregătire. Așa cere legea. La unele facultăți însă acesta, sub alt nume, ține locul anului întâi universitar, fără a spori anii de studii prescriși pentru licență și doctorat. (Așa se trage chiulul legii). La altele însă, el este un an plus. (Așa se face dreptate egală tuturor). — De altfel, anul preparator nu are încă un program de studii și termenul de înscriere s'a amânat pe 15 Noemvrie. N'ar fi mirare, nici jale, să se amâne pe Septemvrie viitor. Ar fi mai simplu!

S'ar bucura mai ales părinții cari trebuie să plătească, în numele democrației, pentru fiecare odraslă, pe lângă întreținerea neasemănat mai grea decât în liceu, un bagatel de 6600 Lei. Asta pentru a-le cumpără dela marii vraci ai științei lumina, (cu 2500 Lei lunar dela asistenți, cu 4000 dela conferențieri, 5000 dela profesorii titulari —, cifrele ilustrând calitatea luminei), în locul întunecului gratuit din liceu.

In schimb însă, voinicii noștri îmbrăcați în cel dintâi pantalon lung capătă ceva ce nu se poate prețui în aur: cetățenia universitară cu raiul libertăților ei. — Aici e partea tragică a jocului de-a școala! Copii de 17 ani, cu trup și suflet fragil, cu fantazia arsă de dorinți oprite, cu patimi clocotitoare în sânge, aruncați în vâltorile marilor uzini de păcate, liberi, fără frâu, fără razim! Prăpastii în fața cărora te prinde amețeala!

De aceea: reintroducerea clasei VIII de liceu este mai mult decât o chestiune de pedagogie. Este o mare problemă de sănătate, trupească și sufletească, a neamului!

Gândul nostru

— A. G. R. U. nu este instrument de luptă confesională —

de DR. VALERIU POP

președintele Comitetului de inițiativă AGRU

II

Ținem la Roma. Ne mândrim cu Unirea făcută cu Roma, leagăn al credinței noastre strămoșești și al ființei noastre naționale.

Dorim cu toată căldura inimei noastre românești și creștinești refacerea unității credinței neamului românesc și credem cu statornicie că aceasta se va infăptui, precum se va infăptui unitatea întregii biserici creștine: *Odată va fi un singur păstor și o singură turmă.*

Refacerea unității noastre de credință însă nu poate fi operă pur omenească. Ea nu se poate realiza prin ură, învrăjpire sau cucerire. Lupta confesională nu ne va aproia cu nici un un pas de această sublimă și divină țință. — Acțiunea de prozelitism sapă o prăpastie de netrecut între cele două biserici surori, întârzie apropierea și amână inevitabila lor unire. *Unirea bisericească se va face prin mila și din voința Atotputernicului, precum îndurarea Sa ne-a dat unirea națională după grele și seculare suferințe.*

Asociațiunea Generală a Românilor Uniți — ca și Biserica Română Unită cu Roma — repudiază lupta confesională, se deszice de orice acțiune de ură, învrăjpire sau proselitism. *AGRU nu este un instrument de învrăjpire a fraților de acelaș sânge și mai puțin un factor de slăbire al solidarității naționale.* Ogorul vieții morale și spirituale a înțelenit. Crește buruiana pe câmpiile frumoase ale vieții iudividuale, familiare și publice în Țara întregită cu nemărginite sacrificii. Ne pândesc dușmani neîndurați la toate hotarele și lupii intruși în stână fac ravagii înspăimântătoare.

Ce teren vast, nemăsurat și încă aproape necălcat pentru o muncă serioasă, moralizatoare, constructivă și îndrumătoare! Ne așteaptă pe toți *opera de refacere morală a unui neam și a unui stat de curând închiegat.* Rănille adânci rămase în sufletul și pe trupul nostru colectiv de neam nu pot fi vindecate decât pe cale spirituală și în primul rând de cei ce dețin puterea spirituală.

Iată terenul de muncă al celor două biserici naționale!

Pe acest teren nu ne desparte nimic, ci totul ne unește. La aceașta operă nu putem fi decât frați și colaboratori cu râvnă egală de a mări pe Dumnezeu și a ne servi patria.

Mai e nevoie și de concurența nobilă și folositoare? *Să ne măsurăm în binele ce-l vom fi realizat și să nu cântărească decât*

răul ce-l vom fi eliminat (subînțeleasă fiind și cearta confesională)!

Noi cu aceste convingeri și hotărâri ne constituim în Asociațiunea Generală a Românilor Uniți. Aceste sunt principiile noastre călăuzitoare; le vom pune în practică cu toată sinceritatea și cu toată realitatea.

Frații ortodocși să facă la fel! Constituirea lor într'o asociație generală nu ne va supăra; dinpotrivă ne va pricinui o mare și sinceră bucurie. *Noi le întindem încă de pe acuma mâna, frățește și românește.*

Suntem gata a colabora pe teren spiritual, moral și național fără nici un gând ascuns. Coordonarea activității celor două asociațiuni animate de aceleași sentimente creștinești și românești nu va întâmpina nici o dificultate.

Fie ca mâna noastră întinsă cu sinceritate, să fie strânsă de mână frățească și colaborarea armonioasă și rodnică să devină o etapă însemnată a refacerii unității noastre de credință!

Revendicările clerului ortodox. In 15 și 16 Octomvrie c. s'a ținut, la București, un mare congres al preoțimii ortodoxe din toată țara. Asupra desbaterilor lui presa a adus dări de seamă și aprecieri contradictorii. Unii confrăți, mai puțini, s'au simțit transportați în alte lumi de seninătatea și înălțimea academică a discuțiunilor cari, în aceeaș vreme, au deprimat pe alții, dându-le presimțiri negre privitor la soarta ortodoxiei.

Nu suntem noi chieamați să restabilim adevărul. Constatăm însă cu plăcere, că astă dată nu s'a spus nimic rău despre biserica noastră, clerul ortodox înțelegând să se ocupe, așa cum e firesc, de propriile necazuri și probleme. Dorințele și doleanțele le-a și cuprins, în urmă, într'un memoriu, adresat patriarhului țării, sf. Sinod și primului-ministru.

Ele privesc înaintea de toate **salarisarea clerului.** Memoriul cere ca salariile întregului personal bisericesc să se plătească direct de către stat (suprimându-se art. 19, 21 și 31 din legea de organizare bisericească) și încă cu titlul de șalar, iar nu ca ajutor sau întregire. La fel cu ceilalți funcționari ai statului să se bucure de dreptul de pensie, calculat după aceleași norme, precum și de toate celelalte avantagii existente ori viitoare. Aceste salarii și drepturi să fie uniforme pentru întreaga biserică ortodoxă, inclusiv Ardealul și Bucovina; să se plătească prin stat personal ca și până acum, ordonanțele de plată încredințându-se parohilor respectivi, cari vor ridica banii dela

cassierile și percepțiile statului. Preoții, ale căror posturi sunt trecute în bugetul statului, să fie încadrați în legea de salarizare pe aceeași treaptă cu corpul didactic, pe baza studiilor și cu respectarea drepturilor câștigate. Să se înființeze și pentru clerici *gradația a cincina*, de merit, cum o are corpul didactic.

Preoții-învățători să se bucure, în ce privește salarizarea, de aceleași drepturi, pe care le au profesorii-preoți secundari, prin legea din 1928, art. 1 și 9.

A doua chestiune mare, de care se ocupă memoriul, este aceea a *învățământului religios*. Se cere ca acest învățământ să se predea în toate școlile statului, inclusive cele profesionale, de comerț, meserii etc. întocmai ca în școlile secundare, după legea și regulamentul învățământului secundar. — Să se mențină seminariile actuale, înlesnindu-se absolvenților lor înscrierea la orice facultate a universităților; iar facultăți de teologie să se mențină câte una pe lângă fiecare universitate.

Memoriul mai cere apoi între altele: să se suprimă adăugirile făcute la art. 6 din legea regimului general al cultelor, deoarece Codul penal are destule sancțiuni în speță; să se mențină *ministerul cultelor* „pentru controlul tuturor cultelor cum și pentru prosperitatea culturii naționale și artelor, în spiritul tradițional și românesc”. În urmă, preoțimea roagă Sf. Sinod, să facă demersurile necesare pentru *ținerea unui sinod ecumenic ortodox*, în care să se rezolve problemele arzătoare ale bisericii. —

Deși nu putem aproba tendința preoțimii ortodoxe de-a trece pe deantregul în șirul funcționarilor de stat, revendicările ei sunt, în bună parte, și ale noastre și nu putem decât să le dorim izbândă.

Papa despre „Acțiunea catolică”. Papa Pius XI a trimis, de curând o scrisoare episcopilor din Elveția. Referindu-se la ultima conferință episcopescă ținută de ei la Einsiedeln și la adunarea catolică din Luzern, care a avut ca temă „acțiunea catolică”, Sfântul Părinte are vorbe deosebit de calde, îndemnuri și îndrumări luminoase pentru această importanță mișcare de pastorație modernă:

„Este cunoscut — scrie între altele părintele creștinătății —, că Noi atribuim „Acțiunii catolice” cea mai mare însemnătate și o socotim deosebit de actuală. Încă dela începutul pontificatului Nostru am acceptat, cu toate prilejurile, că „Acțiunea catolică” nu se deosebește de pastorație și de viața creștină. În fond ea nu este altceva decât apostolatul laic care, sub conducerea episcopilor, se pune în slujba bisericii și întregeste, în anumit înțeles, misiunea lor. Am spus, mai departe, că această acțiune poate fi socotită cu drept cuvânt calea întrebuintă de biserică pentru a împărtăși popoarelor binefacerile sale... Catolicii vor atinge acest scop înalt dacă, urmând fidel poruncile și îndemnul nostru, se vor feri în această mare acțiune de orice politică mărunță și interese de partid, împlinind acest apostolat cu gândul singur numai la mărirea lui Dumnezeu și mântuirea sufletelor”.

De peste Ocean

Adunarea generală a Uniunii societăților române greco-catolice din Statele Unite ale Americii de Nord

Cititorii acestei gazete știu puțin despre această organizație. După toată probabilitatea singura cunoștință ce și-au câștigat despre existența ei datează din vara trecută, când au citit prin ziare că, alături de alte organizații de ale Românilor americani, la serbarea dela Alba-Iulia a fost reprezentată și aceasta organizație prin directorul ei spiritual, Rev. pâr. *Leon I. Manu*, din Aurora III.

Uniunea societăților române greco-catolice din Statele Unite ale Americii de Nord are un trecut de abia 12 ani. Ea este produsul străduințelor acelor oameni de inimă din America, buni Români și buni creștini, cari sub conducerea preoților lor, au vrut să adune pe credincioșii noștri într'un mănunchiu bineînchegat în jurul sfintelor noastre biserici și a așezămintelor ei. Scopul acestei organizații este multiplu. Înainte de toate este *organizație de ajutor*. Ea dă pentru membri ei morți, precum și acelor cari prin accident sau boală ajung la neputință totală și permanentă, un beneficiu

de 1550 dolari; pe lângă aceea fiecare membru este asigurat din creștet până în tălpi separat.

Afară de acest scop caritativ, această organizație se îngrijește și de *educarea membrilor ei pe teren social, moral, intelectual*, „îngrijindu-se de cultivarea sentimentului curat românesc prin scrieri, citirea de foi morale și patriotice, prin conveniri și conferințe publice și producțiuni teatrale”, cum glăsuiesc statutele.

În sfârșit această organizație face din membri ei *zid de apărare în jurul bisericilor noastre și așezămintelor ei*, întru cât primește de membri numai pe acei Români greco-catolici, cari contribuie la susținerea bisericilor, cercetează biserica, se mărturisesc și cuminecă barămi odată pe an, în vremea Paștilor, și sunt în bună rânduială cu ceea ce privește validitatea căsătoriei lor, socotită din punctul de vedere al legilor sf. noastre biserici.

Luând în considerare împrejurarea, că în America biserica este separată de stat și se susține numai din ofertele benevole ale credincioșilor, ne putem da seamă de ce importanță colosală este această organizație pentru biserica noastră din Statele Unite. Când ne gândim la aceea, că America este țara libertăților de cari multă lume abuzează, nu este fără importanță existența unei astfel de organizații, care este un organism viu, cu reale și puternice forțe morale în serviciul bisericii și neamului nostru.

Uniunea această se conduce prin oficianți aleși dintre mireni. Pentru ca administrarea banilor ei să se facă cu scrupulozitate cuvenită, unul dintre controlori este preot. Și pentru ca nici când să nu se abată dela linia de conduită impusă de învățătura și legile sf. noastre biserici, are un preot de director spiritual, care în aceeași vreme este și președintele Asociațiunii preoților români greco-catolici din America.

Această organizație a avut în orașul Detroit, Michigan, în primele zile ale lunii Septembrie, cea de a *douăsprezecea adunare generală*. Duminecă, la 1 Septembrie, festivitățile au fost premerse de sf. liturghie, celebrată în biserica Sf. Ioan Botezătorul de către directorul spiritual Rev. *P. Leon I. Manu*, Rev

☐ ☐ Foiața „Unirii” ☐ ☐

Fortes fortuna adjuvat

— Puncte de razim pentru clipe de șovăială —
de Dumitru Neda, profesor

Sugestiile vieții de seminar sunt multe și puternice. Iar structura sufletească a tinerilor leviți, mlădioasă și ușor impresionabilă e cea mai potrivită să prindă acele sugestii, să le îndrăgească, să și le însușiască, să se încălzească din focul lor, să și satureze întreaga ființă, să trăiască din belșugul lor de lumină și de viață.

Împrejurarea aceasta face, că anii petrecuți între zidurile austere ale Seminarului, li-se par mai apoi atâtora, cu drept cuvânt, ceasuri binecuvântate — rodnice în hotărâri mari, deschizând perspective largi avântului viguros al vârstei aceleia —, prea repede scurse, asemenea unui vis drag. Și nu-s puține sufletele preoțești în cari se formulează, mai des de cum am crede, limpede și covârșitoare, dorința neprefăcută: De-aș mai avea odată însuflețirea și dragostea de muncă apostolică de odinioară, din vremea leviratului meu...!

Vorbesc, așa dar, cu un vădit amestec de amăreală 'n graiu, și nu numai pentru sine, ci mai vărtos pentru a fi auziți de alții, îndeosebi visătorii, ce au tot clădit pe temelii eterice,

până s'au trezit la realitatea aspră a vieții de parohie „slabă”. Aci, puși la încercare se dovedesc numaidecât a fi slăbănogi în fața greutăților întâmpinate și de răzbit. Viața le cere seamă de măsura în care și-au călit personalitatea în focul adevărilor de credință învățate în răstimpul de ucenicie, făcută în vederea chemării apostolice de împlinit cu vrednicie. La ceea ce ei răspund fricoși și vlăguși: Prea suntem piperniciți pentru așa o povară! Platforma de care se folosește, regulat, nevolnicia, cu atari prilejuri, ca să-și drapeze lașitatea, e cântecul răsuflat: Parohie mică și ticăită; nu face să te sfarmi pentru ea, ca peștele pe uscat, pentru că și așa n'o să ajungi la vre-o ispravă de dai Doamne!

Decât că felul acesta de a cugeta și vorbi e o păcătoșenie pestilențială. Faptul că și-a fost dată pe mână o parohie mai neînsemnată în ce privește numărul sufletelor nu te îndreptățește chiar de loc să trândăvești, nice să verși venin în urma ta și în preajma ta.

1. Ai suflete puține. Foarte bine. Ai cu atât mai mult timp să te ocupi cu fiecare separat. Rostul tău este acela al Mântuitorului: ca oamenii viață să aibă și *mai multă* să aibă (Io. 10, 10). Ție-ți este cu puțință să ai atingeri cât mai dese cu oițele încrezute grijei tale pastorale și așa ai multe-multe prilejuri să stăruiești, cu vreme și fără vreme, ca Legea să fie ținută, Domnul gustat, Biserica iubită, — desăvârșirea urmată.

E mic numărul sufletelor? — Fie mare bogăția harului sfințitor în aceste suflete!

Nimic nu te împiedecă să te nevoești să fie așa. Mai ales, când știi că Dumnezeu se preamărește din partea unui suflet cu atât mai mult cu cât mai înalt e *gradul sfințeniei*, la care s'a urcat acest suflet.

Observația Card. Vaughan, că adevărat un preot ce-a ajutat un singur suflet să se ridice pe scara sfințeniei până la eroism a făcut pentru Dumnezeu și biserică mai mult decât un altul care numai cât a ținut în biserică multe suflete¹⁾, e dreaptă și-i plină de mângâiere și încurajare pentru toate slugile Domnului ce se ostenesc, smerite și uitate prin cele sătulețe răslețite de lume și nebăgate 'n seamă.

După cum atât de mângâietoare este și alipirea turmei micuțe de păstorul său! Dovada de dragoste ce le-o dă părintele ce se oprește între ei ca să împartă cu ei binele și amarul, enoriașii o simt și o răsplătesc. Știi parohie săracă cu preot sărac, venit la slujba sa în vreme de iarnă și de grele neajunsuri și strâmtorări. Și mai știi că seară de seară, până 'n primăvară, se opriau credincioși sfioși la casa Sfinției sale, cu saci cu lemne tăiate gata și cu coșarci cu de-ale gurii „ca să nu ducă părintele nici o lipsă, într'un sat de oameni vii”.

Pentru un suflet fin poate fi o mulțumire mai mare decât dovada, fie și naivă, dar ne-

¹⁾ Cf. *Herbert Card. Vaughan*: Der junge Priester. Freiburg im Br. 1911. pag. 200. (Trad. de Dr. M. Höhler).

Aurel Bungărdean și *Rev. Victor Crișan*, dând răspunsurile corul bisericii noastre din aceeași calitate instruat și condus de *Rev. Liviu V. Fogaș*, preotul local. La sfârșit s'a făcut paștas pentru odihna sufletelor membrilor adormiți în Domnul, iar după serviciul divin o imponentă defilare cu potopul de drapele române și americane. A urmat un banchet la care au participat peste 200 persoane, în cursul căruia a răsunit cuvântul îndrumător al preoților și vorbirile delegaților societăților și a altor onorațiori. Seara producțiune teatrală din partea elevilor dela școala susținută de parohia noastră din Detroit.

Luni și Marți dimineața la orele 8 s'a celebrat sf. Liturghie, la care au participat delegații și un însemnat număr de membri. Intre orele 10 — 20, ședințe în școală. Discuții îndelungate, dar ținute în tonul dragostei frățești, conduși cu toții de un singur gând: mărirea lui Dumnezeu și binele vremelnic și sufletesc al membrilor. Multe rezoluții frumoase s'au luat, între cari și aceea că delegații întorși acasă să facă o cât mai întinsă propagandă printre membri, îndemnându-i să aboneze „Unirea” și „Unirea Poporului” din Blaj. Prin alegeri cari au decurs în cea mai perfectă ordine s'au pus în fruntea organizației niște oficanți, dela a căror muncă înțefită se așteaptă mari rezultate.

Iată o organizație, care pe vremuri nu era luată în serios și care a ajuns astăzi să plătească la an în beneficii nu mai puțin de 40,000 dolari. Cei mici de suflet i-au dat porecla de „Uniunea care poartă apa cu ciurul”, care însă în scurtă vreme a schimbat porecla în renume.

Dee bunul Dumnezeu, ca pe viitor să putem încresta vești tot așa de bune despre aceasta podoabă a bisericii noastre din America.

Iulian Căienariu.

Pe marginea alegerii unui nou patriarh la Constantinopol. Puțini dintre cititorii noștri vor ști, că în scaunul de patriarh «ecumenic» al Constantinopolului s'a făcut de curând o schimbare. Cu toată solidaritatea internațională a ortodoxiei și cu tot rolul de con-

ducător în ale ortodoxiei pe care și-l asumă în timpul din urmă ortodoxia »dominantă« dela noi, faptul a trecut aproape neobservat și — cum bine s'a remarcat din partea dlui Nae Ionescu în ziarul »Cuvântul« — moartea Cardinalului Dubois dela Paris, de pildă, a provocat în presa dela noi ecouri mult mai mari decât schimbarea din fruntea tronului patriarhal dela Tarigrad.

Pentru a umplea, întrucât ne privește, această lacună încreștăm după »Telegraful« dela Sibiu, că noul patriarh dela Constantinopol este un fost mitropolit cu numele Fotie, în vrâstă de 55 ani, având »un caracter blând... care se bucură de simpatiile ortodoxilor și a bisericilor cari simțesc urmările funeste ale desbinării«. Oficiosul sibiian mai adaugă, că »în timpul de față patriarhia numără abia 83,000 credincioși«, și »că sunt vremuri crâncene, când lupta de conservare e mai grea decât lupta de cucerire«. În vremece »Apusenii catolici... au și azi misiuni de propagandă printre popoarele necreștine, biserica ortodoxă se luptă pentru existența sa, cumplit amenințată de atești în Rusia și de Mohamedani în Orient«.

Ce jalnice perspective pentru această »biserica a Domnului«. Și când te gândești, că suntem la aproape două mii de ani dela întemeiere!

Știri mărunte

Personale. P. Ven. Ordinariat de Lugoj a numit pe pâr. *Aron Mihăescu* din Farcadiu protopop onorar, pe pâr. *Octavian Aldea* paroh la Izgariu, iar pe pâr. *Mihail Șoproni* paroh la Folea.

— Părintele *Ioan Handrea* din Cluj a fost promovat, în ziua de 3 Noemvrie c., doctor în dreptul canonic.

Chestia numirii noului episcop latin de Satu-mare. Știrea, dată și de noi după ziarul catolic din Cluj — în informația căruia n'aveam motive să ne îndoim — despre numirea Monseniorului Mayer dela Oradea ca episcop de Satu-mare, nu s'a confirmat până acum. Ba,

faptul că între episcopii preconizați, ori numai anunțați, în Consistorul public din 28 Octomvrie c. nu s'a făcut amintire și de acest episcop, pare a fi chiar o dovadă, că numirea din chestie n'a fost încă făcută.

Conferențe religioase la Cluj. Incepând cu Marția trecută, 5 Noemvrie, pâr. *Ion Agârbiceanu*, scriitorul atât de apreciat al neamului nostru, ține o serie de 14 conferențe religioase în biserica Bunevestiri dela Cluj. Prima s'a ocupat de ideile ce trebuie să animeze noua generație și gazetele clujene anunță că ascultătorii cari au umplut literalmente biserica noastră destul de încăpătoare, au fost din straturile cele mai alese ale Clujului, care, fără deosebire de confesiune, s'a grăbit să asculte pe ilustrul conferențiar. Conferențele următoare, cari se țin săptămânal, în ziua de Marția, au de subiect chestiuni ca: Frământările intelectuale și etice ale tineretului; necesitatea unei concepții asupra lumii și vieții; frica de spiritualism; misticism și credință; biserica învățătoare și altele, dela cari n'ar trebui să lipsească nici unul dintre intelectualii Clujului și'n deosebi aceia ai bisericii noastre.

Locale. Ieri, la sfinții arhangheli, s'a serbătorit și la noi, cu fastul obișnuit, *onomastica M. Sale Regelui Mihail*. Catedrala fiind deranjată pentru reparaturile în curs, serviciul divin oficial s'a făcut în biserica parohială, pontificând Mgr. Dr. Ambroziu Cheșianu, vicarul mitropoliei.

— Azi a sosit la Blaj, pentru a vizita mitropolia, orașul și »Casa Domnului«, unde lucrează — după cum se știe — atât de frumos o seamă de părinți assumptioniști francezi, *d. Gavril Puaux*, ministrul Franței la București, care a cercetat de curând și alte orașe ale Ardealului (Beiuș, Oradea, Cluj). Ca și în alte părți, Excelența Sa a fost primit în mod oficial de toate autoritățile locale, în frunte cu d. prefect al județului, iar I. Preasfintia Sa pâr. mitropolit Vasile a dat la prânz un banchet în cinstea înaltului oaspe. După masă la orele 4, ministrul Puaux și suita a luat trenul de București.

— Săptămâna aceasta s'au ținut la Seminarul teologic obișnuitele *exerciții spirituale* de

mincinoasă, a iubirii celor umiliți, săraci, oropsiți și avizați la luminile și căldura sa?

Drept că pentru așa ceva trebuie suflet de apostol, nu de mercenar, sau de samsar.

Neo-hirotoniții, fără greutatea unei familii numeroase, bine să-și însemne, că-și desmințesc toate hârțile doveditoare de îndestulă și serioasă pregătire spre preoție și totodată își subscriu osânda meritată și inapelabilă de nechiemați, cârtind împotriva rânduelii ce-i menezte de păstori ai vre-unei turmulite părăsire și năcăjite.

2. În moștenire apostolică ai intrat prin hirotonire, — *Apostol să fii!* De fapt, nu numai de drept. Aievea; nu numai la vedere, de mântuială, pentru căpătuială.

Ori în cătrău îți vei arunca privirea, dealungul și dealatul țării, milă mare caută să te cuprindă, văzând oile neamului tău necăjite și risipite și ca o sabie o să-ți pătrundă inima cuvintele, atât de actuale și la noi, ale Mântuitorului: Secerișul este mult, iară lucrătorii puțini (Mt. 10, 37; Lc. 10, 2).

Parohiile mici, aproape disparente în masa celor de altă credință, sunt posturile cele mai potrivite pentru a te dovedi de lumină a lumii și sare a pământului (Mt. 5, 13—14) și a dobândi dreptei credințe și ceriului pe cei rătăciți dela calea adevărului. Pildă: Sf. Pavel, carele ajutat de Aquila și Priscila, înfiripează nucleu de viață bisericăscă-creștină (Rom. 16, 3—5; 1 Cor. 16, 19) din tovarășii de breaslă

muncitorească restrânsă²⁾, a părechii încreștinate la carea trăgea (Fapte 18, 1—3), pentru ca treptat-treptat să crească și să se întărească.

Tactica misionară a neasemuitului apostol al neamurilor a slujit de model și va sluji cât va fi lumea și oamegi de câștigat pentru biserica lui Hristos. Stăruință numai să fie și sfințenie, — celealalte vor urma de sine. Sf. Gregoriu Thaumaturgul primește scaunul arhieresc al Neocesareei cu 17 suflete creștine. După treizeci de ani de pastorație, înainte de a închide ochii († pela 270) întrebă îngrijorat: câți păgâni mai sunt în orașul său de reședință? Și-și dă sufletul împăcat de asigurarea că numai 17 păgâni mai poate strânge în jurul său capiștea idolească, exact atâția, câți erau cei ce se închinau Treimei celei de o ființă și nedespărțite la suirea sa pe tronul de ierarh al bisericii lui Hristos³⁾.

Idealul fiecărui preot — cu deosebire a celor din diasporă, cum s'ar zice — ar trebui să fie: Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl vostru cel din ceriuri (Mt. 5, 16) și să fie irezistibil atrași spre alvia dreptei credințe și reluarea legăturilor păcii și a dragostei cu mulțimea ce as-

²⁾ Cf. *F. Vigoureux*: Dictionnaire de la Bible. Paris. 1912. Vol. I. pag. 810.

³⁾ Cf. *R. Moreau S. J.*: Saints et Saintes de Dieu. Tours. 1925. Vol. II, 635.

cultă și nrmează îndrumările pornite dela capul creștinătății.

Să nu fie cu supărare: Nu prea câștigăm dintre frații rătăciți pentru că nu ne prea deosebim de ei. Tregerile — vorbesc de sufletele simple — și de o parte și de alta, se fac cam cu aceeași ușurință: Ce-am avut și ce-am pierdut...? Și asta nu din vina păstoriților, ci dintr'a păstorilor. Cuvântul bun și pilda bună intră doar așa de adânc în inima credincioșilor noștri, încât încercările vrăjmașilor cad neputincioase în fața statorniciei neclintite de carea se isbesc cu toate uneltirile și ispitele lor. Mâna de uniți dela lezvin a rămas credincioasă poveștelor fiertatului † Dr. David și a altor curvioși frați întru Domnul de-ai dânsului, în butul tuturor momelilor din critice și rușinoase zile de mai târziu...

D'apoi dacă „sluga Domnului” în loc să se facă tuturor toate ca pe toți să-i câștige lui Hristos, nu face alta decât să tot cărăie și să se vaete, acrit și paralizat — ce mirare că nu progresăm așa cum s'ar cuveni?

Pentru ca să faci lucruri mari în lumea sufletelor nu-i neapărat de lipsă să fii la oraș. Nici măcar să fii într'o parohie mare și bogată.

Sf. Ioan Vianney († 1859) capătă în 1818 o parohie mică — 230 suflete — și păcătoasă în „Siberia” diecezei de Lyon și încă și acolo: cea mai umilită între cele umilite⁴⁾; aproape

⁴⁾ Cf. *F. Trochu*: Le Curé d'Ars. Lyon. 1927, pag. 122—123.

Început de an, pe cari le-a condus pâr. Merloz, călugăr assumpționist dela Beiuș.

Pentru învățământul religios. Comentând cele publicate de noi, sub titlul »In slujba neamului«, în numărul dela 26 Octomvrie c., ziarul »Patria« dela Cluj este și el de părerea, că noile legiuri școlare trebuie să dea o tot mai accentuată atenție învățământului religios și că trebuie să căutăm a face acest lucru și în cadrele legilor în vigoare. Biserica nu trebuie să cedeze și trebuie să ceară preoților săi ca acolo unde statul n'a înțeles că e ținut să îmbrățișeze și el acest învățământ, să-și facă datoria de catibeci chiar și fără orice remunerație specială. Nu-și poate anume închipui, ca statul, odată ce nu i-se cere să remunereze aceste osteneți, să împiedece o atare activitate. — Încrâștând cu bucurie aceste păreri, îndemnăm și noi cu toată puterea la o activitate catehetică supererogatorie și cerem preoților să nu se lase intimidați de eventualele piedeci ce li-s'ar pune în cale. Cunoaștem anume — chiar la școlile noastre din Blaj — și cazuri de acestea.

Încă o prelungire a reducerilor pe C. F. R. Toate carnetele de reducere pe C. F. R. au fost prelungite din nou, de astă dată însă nu pentru o lună întreagă, ci numai până la 15 Noemvrie. După acest termen probabil nu se va mai da altă prelungire, ci va intra în vigoare noul aranjament plănuț pentru călătoriile funcționarilor, militarilor, pensionarilor etc.

Noul parlament cehoslovac. Rezultatul definitiv al alegerilor parlamentare cehoslovace — cari s'au ținut la sfârșitul lui Octomvrie — s'a publicat abia zilele acestea, prezentând raportul dintre singuraticele partide în următoarele: Agrarienii cehoslovaci 46 (față de 45 din trecut); socialiștii cehoslovaci 39 (față de 29); socialiștii naționali, cărora aparține și Beneș 32 (28); comuniștii 30 (41); populaștii cehi 25 (31); socialiștii germani 21 (17); populaștii slovaci ai lui Hlinka 19 (23); uniunea germană 16 (24); democrații naționali 15 (14); creștin-socialii germani 14 (13); comercianții cehi 12 (13); creștin-socialii unguri 9 (4); socialiștii naționali germani 8 (7); naționaliștii germani 7 (10);

Polonii și Evreii 4 (1); și independenții 3 (0). Șeful celui mai puternic partid din Cameră este d. Udrzal, fostul premier, care a fost din nou încredințat cu formarea guvernului, ceea ce probabil are să-i reușească, menținând la externe tot pe d. Eduard Beneș.

† **Pâr. Ioan Handrea**, preot în retragere și vprotopop onorar, care a păstorit zeci de ani în comuna Mânărade (arhidieceză), s'a stins aici în Blaj la 7 Noemvrie c. în anul 84 al vieții și 56 al preoției sale cinștite. Il deplâng numeroase rudenii. — Odihnească în pace!

† **Dr. Iulian Cristea**, medic căpitan în Șimleul Silvaniei, s'a stins în 29 Octomvrie c. în vrâsta de abia 32 ani, în al treilea an al căsătoriei sale fericite. Inmormântarea s'a făcut în Giurtelecul Șimleului. Il deplâng numeroase rudenii. — Odihnească în pace!

† **Simion Băeș**, cunoscutul maestru pantofar din localitate, s'a stins la 4 Noemvrie c. în anul 67 al etății. A avut o înmormântare frumoasă, la care au participat foarte mulți și dintre onorațiilor Blajului. — Fie-i partea cu dreptii!

x **Iconițe sfinte**, în gravură simplă și în culori, în diferite varietăți, precum și *ilustrate religioase de Crăciun* se pot avea, cu prețuri convenabile (iconițele dela 1 Leu în sus, iar ilustratele cu câte 4 Lei) la Teologiei an IV Alba-Iulia 2. La cerere se trimit și modele.

Telefonul „Unirii“

M. Turda. Lucrul pare perfect adevărat. Iar dacă organul oficial al eparhiei ortodoxe dela Cluj, „Renașterea“, a putut să publice că acea eparhie a refuzat participarea la congresul preoțesc din București pe motiv că nu poate colabora cu asociația care îl aranjează „până ce va avea, ca președinte pe pâr. Mihăilescu, care s'a declarat francmason“, rămâne dovedit, că acesta cel puțin aparține cu siguranța lojelor masonice. Cât pentru ceilalți, n'avem dovezi mai concrete, dar lucrul este foarte posibil.

T. Oradea. Escursiile istorico-dogmatice ale ce-luice a inaugurat serviciile divine din biserică reustaurată a ortodoxiei de acolo vor avea și ele importanța lor, dar mult mai important ni-se pare cuvântul ce s'a roștit Miercurea trecută, în Alba-Iulia, la congresul „misionar“ al bisericii sibiene. Mitropolitul Nicolae al Ardealului a scos acolo un nou strigăt de luptă, invitând pe toată lumea să se îmbrace în zale și fier pentru a recuceri pozițiile pierdute ale orto-

doxie. Noua alarmă s'a dat tot în jurul cunoscutei jelanii ciuhandiste a neproporționalității ajutoarelor date din bugetul țării pentru diferitele culte. S'a accentuat din nou, că ortodoxia „dominantă“ ar trebui să aibă în proporție cu cultele minoritare mai mulți episcopi, mai mulți protopopi și peste tot mai multe organe de conducere, subliniindu-se, în temeiul acestora, că „biserică ortodoxă se află față de celelalte culte într-o situație umilitoare“. Drept concluziune, I. Preasfințitul Sibiului a cerut preoțimei să iasă din amorțială și să lupte pe toate căile pentru înlăturarea acestei stări de lucruri. Situațiile — ar fi spus pâr. mitropolit Nicolae — nu se cerșesc și nu se dau în dar. Ele trebuie cucerite. Trebuie să ne debarasăm de conștiința de robi (!?). Trebuie să ne păstrăm independența și să luptăm pentru a așeza biserică ortodoxă la locul ce i-se cuvine“. Noua ieșire a șefului ortodoxiei ardelenne țintește direct asupra guvernului și a celorce sunt pe cale de a întocmi noul buget, dar indirect și ca temei de argumentare ea vizează tot biserică noastră, pe care dacă n'a ajuns încă s'o desființeze, este, crede dsa, printră noua situație politică nu-i mai dă mâna s'o facă. Pe căi piezișe, și la aparență curat „bisericești“ se organizează telege, se pare, să continue politica de sugrumare ce deci o luptă politică împotriva guvernului, care nu în-ni-s'a aplicat consecvent din partea guvernelor primei decade dela unirea națională. Este deci numai firesc, dacă alarma dela Alba-Iulia a făcut senzație și nu va fi nici o mirare dacă valorile ei nu se vor potoli de astăzi pe mâine.

Dr. R. Cluj. Aveți deplină dreptate. Vorbe ca acestea: „Amândouă (bisericele) sunt ale noastre și pe amândouă le iubim în aceeaș măsură“, și că „dorim să fie însoțite amândouă (e vorba de cele două biserici românești) de binecuvântarea Dumnezeuului părinților noștri“, pot și, în împrejurările date, chiar trebuie să fie spuse din partea organului oficial al unui partid politic ce numără între membrii săi credincioși de ai ambelor biserici, dar nu pot fi spuse și publicate sub semnătură din partea unui preot și slujitor al unui singur altar, căruia i-a jurat credință. Naționalismul ce caracterizează ambele aceste biserici nu poate fi invocat aici drept o scuză și altarul lui, oricât ar fi de ridicat, nu poate coborî pentru un preot în al doilea plan altarul bisericii sale și mai ales nu-l poate pune alături, la aceeaș înălțime, de altarul oricărei alte biserici.

P. Clucăreni. Cupoanele „Reșița“ pe 1928 au început să fie plătite abia acum, dela începutul lui Noemvrie, cu câte 52 Lei. Se pot prezenta însă numai la ghișeele „Băncii de Credit român“, ale „Băncii generale a țării românești“ și ale „Băncii românești“, precum și la sucursalele lor.

Dr. R. Târgu-Mureș. Am primit 500 Lei. Vă mulțămim pentru frumoasa suprasolvire.

P. Valcăni de sus. Aveți restanță de 630 Lei, dela 1 XI 1926 până la finea anului curent.

Oficiul parohial. Bârsenul de jos. Am primit abonamentul pe 1929. Poșta s'a corectat.

»Economul«. Cluj. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

B. Unimăt. Prin „U. P.“ am primit abonamentul pe anul curent.

H. Făgăraș. Am primit suma trimisă.

fără nici o resursă de venite. Și se înțelege de sine: fără nici o însemnătate pentru jur și cu atât mai puțin pentru depărtări, pentru lumea cea mare.

Ei bine: o viață de sfânt, a făcut din sătulețul acela neînsemnat un loc de peregrinaj cercetat de sute de mii, un focar de lumină și un izvor de mângâiere pentru mii și mii, o fală a Franței catolice, o mândrie a bisericii romane.

În miniatură acelaș lucru se petrece și la noi, oriunde se va fi aflând un preot după inima lui Hristos: Liniștea bisericeștii de sat ferit e întreruptă tot mereu de cetăniile Molitvelnicului, de șoaptele căinței plecate sub patrafir, de sfaturile duhovnicului, de cuvintele deslegării de păcate, în picuratul tainic al harurilor de sus.

Luminițe aprinse în colțuri de întunec, — deie Domnul să tot crească strălucirea noastră, să tot alungați umbrele nopții de pe meleagurile noastre!

3. Petrecerea între cei simpli după vorbă, după port, e cel mai binevenit prilej de a te îmbogăți sufletește tu însuși, oricât ar părea de paradoxal acest cuvânt. Taina spovedaniei îți va destăinui atari purități spirituale câteodată sub zdrențe murdare, că ochiul minții tale de duhovnic obișnuit cu frumsețile morale, va rămânea frapat de minunile ce i-e dat să vadă intruchipate aievea în lumea enoriașilor tăi. Trăind între cei înfrății cu glia, cu codrul, cu paserile ceriului și cu vietățile pământului vei

vedea că nu-i tot aur ce străluce în saloanele celor ce-și petrec luminat în palate pompoase, în vesminte prețioase, la mese copioase. Cum te vei convinge și despre adevărul scriptural: Sapiientia non est in terra suaviter viventium. Din gura câte unui pruncușor de școală cu ochii limpezi ca lacrima, sglobiu și vesel, a vreunei bunice uitată de vreme ori a vreunui moșneag cumpănit la vorbă și stăpănit la graiu țâșnesc de atâtea ori sintetizări de adevăruri atât de scânteitoare în splendoarea desăvârșirii lor, cât vei fi silit să admiri, în tăcere, aceste scăpărări uimitoare ale Duhului ce și vedește prin ele, în chip neîndoelnic, sălășlirea-i iluminatoare a celor ce-s curați cu inima.

Bine ar fi să încetăm odată — cel puțin noi preoții — cu adorarea celor „din clasa cultă“ și cu jindul de-a pătrunde în societatea lor, chipurile, ca să nu rămănem din vehiculul culturii. Nu de alta, dar și pentru ca să nu dăm dovada unei tâmpenii condamnable la niște oameni ai vederii limpezi, iubitori primul rând a imponderabilelor, scrutători, buni cunoscători, buni alegători a realităților într'adevăr valoroase din mormanul contrafasoanelor mincinoase.

Lecția de cumișenie ce ne-o dă celebrul romancier Walter Scott, nu poate decât să ne folosiască. „Am cetit cărți destule — mărturisește dânsul — și am convenit, la vremea sa, cu bărbați de cea mai selectă formație culturală, dar vă asigur că din gura unor bărbați și femei fără învățătură am cules învățăminte

cu mult mai elevate decât tot ce am găsit în cărți, cu escepția paginilor sfintei Scripturi“.

Părerea lui, bine întemeiată, era că unui bărbat nițel mai deschis la cap nici măcar scurțul schimb de cuvinte ce-l are cu băețandrul ce-i ține roibu de încălecat nu-i scapă fără să câștige oarecari cugetări noi.

Cardinalul Gibbons din partea sa lasă să nștelegem, că 'n colibeile săracilor de multe ori vom da de pace și mulțumire ce-i recom-pensează pentru nevoile vieții lor grele, de trudă slab răsplătită — pace și mulțumire atât de des străină palatelor bogătanilor. Mai mult: atingerea cu mizeria, spune același, l-a dus la descoperirea că evlavie și simțământul de recunoștință sunt două flori ce împodobesc până și sinistrelle celule ale întemnițaților!*)

Parohie mică — prilejuri scumpe de-a pătrunde în taințele sufletelor, pe îndelete și adânc; comoară de înțelepciune, pentru cel dornic de ea; izvor de înțărmar pentru cei slăbiți de hărțueli necurmăte și alergări isto-vitoare; centru de energii acumulate pentru ceasuri de lupte grele și hotărfoare; răgaz de refacere și lărgire a cadrelor împrumutate studiului seminarial; probă de foc a personalității apostolice.

Neisprăviții, lașii, nechiemații nu suportă proba aceasta.

*) Cf. James Card. Gibbons: Der Gesandte Christi. Einsiedeln. 1903 pag. 256-261.